

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Marian
Nazwisko: Wojcieszek
Miejsce urodzenia: Przytoczno
Data urodzenia: 01-09-1901
Imię ojca: Jan
Imię matki: Zofia
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów

Stan zachowania

Uwagi

Akta śledztwa prowadzonego przez Główny Zarząd Informacji MON Zarząd IV (4/51, 15/51) przeciw Marianowi Wojcieszekowi z lat 1952-1953. Aktem sporządzonym przez Szefa Zarządu IV GZI MON Marian Wojcieszek został oskarżony o to, że: 1) Od maja 1946 do grudnia 1951 działał w „dywersyjno-wywiadowczej organizacji na terenie Marynarki Wojennej”. W ramach tej organizacji do lutego 1949 kierował „ogniwem dywersyjno-szpiegowskim” w jednostkach Szczecińskiego Obszaru Nadmorskiego, a następnie działał w komórce na terenie Sztabu Generalnego współpracując bezpośrednio z kierownictwem organizacji; 2) W tym czasie, jako oficer w czynnej służbie wojskowej, zbierał i przekazywał „centralnemu kierownictwu dywersyjno-szpiegowskiej organizacji działającej w Ludowym WP” informacje stanowiące tajemnicę państwową i wojskową z zakresu obronności państwa. W aktach znajduje się także odpis wyroku Najwyższego Sądu Wojskowego (Sn. 14/52) z 21.07.1952, na mocy którego Marian Wojcieszek został skazany na karę łączną - karę śmierci z utratą praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na zawsze i przepadek całego mienia. Decyzją Prezydenta RP z 19.11.1952 kara została zmieniona na dożywotnie więzienie. Karę odbywał w Więzieniu we Wronkach i na Mokotowie. 29.10.1955 został przeniesiony do więzienia w Barczewie. Zwolniony na mocy amnestii 26.04.1956.

IPN BU 2386/13700, IPN BU 2386/13751-13754.

Jednostkę stanowi jeden z tomów akt śledztwa (4/51), do którego włączono materiały Akt Rozpracowania Pojedynczego (ARP) krypt. „Konspirator” nr rej. 1113, dotyczące Mariana Wojcieszka podejrzanego o prowadzenie „wrogiej działalności”. Rozpracowanie rozpoczęło 21.06.1950. Marian Wojcieszek był przedwojennym oficerem artylerii. Brał udział w kampanii wrześniowej 1939, w czasie której dostał się do niewoli i przebywał w oflagu Woldenberg. Do marynarki wojennej został zmobilizowany 13.07.1945 i przydzielono go na stanowisko dowódcy Szczecińskiego Obszaru Nadmorskiego. 10.04.1951 postanowieniem Zastępcy Szefa Okręgowego Zarządu Informacji przekwalifikowano zabarwienie sprawy pojedynczego rozpracowania z „wrogiego elementu” na „organizację podziemną”, ponieważ ustalono, że Marian Wojcieszek „pełniąc służbę w Odrodzonej Marynarce Wojennej według zeznań aresztowanych członków konspiracyjnej organizacji w Wojsku Polskim jest również członkiem organizacji spiskowo-wywiadowczej”. Informacje zebrane w ramach działań podejmowanych w sprawie krypt. „Konspirator” uzupełniono danymi ze sprawy „Konspiratorzy” i śledztwa przeciwko organizacji. Marian Wojcieszek miał pełnić funkcję dowódcy konspiracyjnego okręgu gdańskiego. W sprawie wykorzystywano tajnych informatorów pseud. „93”, „Bykowski”, „Humanista”, „Iskra”, „Sumienny”, „Madej”, „A-102”, „Urszula”, agentów pseud. „Wojtek”, „Karol”, „Pilot”, „Kostek” i wielu innych. Kontrolą objęto także żonę Mariana Wojcieszka. Obserwacją objęto również jego miejsce zamieszkania, a także prowadzono kontrolę jego korespondencji. Materiały ARP krypt. „Konspirator” kończą się informacjami, z których wynika, że w styczniu 1951 Marian Wojcieszek był już aresztowany.

IPN BU 2386/13697 (E-2/6527).

Akta rewizyjne w sprawie skazanych w tzw. „procesie komandorów”. Marian Wojcieszek, skierował prośbę o łaskę do Prezydenta RP i do Ministra Obrony Narodowej. Zgromadzenie Sędziów Najwyższego Sądu Wojskowego (Zg.R. 13/52) postanowiło 12.08.1952 nie uwzględniać wniesionych skarg rewizyjnych. Decyzją z 19.11.1952 Prezydent RP skorzystał z prawa łaski wobec Mariana Wojcieszka przez zmianę orzeczonej kary śmierci na karę dożywotniego więzienia z utrzymaniem w mocy kar dodatkowych. Postanowieniem Najwyższego Sądu Wojskowego z 24.04.1956 w uwzględnieniu wniosku Naczelnego Prokuratora Generalnego, uchylono wyrok Najwyższego Sądu Wojskowego (Sn. 14/52) z 21.07.1952 i sprawę tę przekazano Naczelnej Prokuraturze Wojskowej do uzupełnienia śledztwa. Postanowieniem Naczelnego Prokuratora Wojskowego (Pn. 43/56/II) z 26.04.1956 postępowanie karne w sprawie Mariana Wojcieszka zostało umorzone z braku dowodów winy. Postanowieniem Sądu Warszawskiego Okręgu Wojskowego w Warszawie (Żo.Un. 205/94) z 04.12.1995 rodzina Mariana Wojcieszka otrzymała odszkodowanie i zadośćuczynienie za jego skazanie.

IPN BU 00161/24.

Akta Międzyresortowej Komisji do Spraw Pomocy Osobom Rehabilitowanym z okresu 07.05.1956 - 13.06.1957 dotyczące Mariana Wojcieszka, w sprawie przyznania zasiłku, prawa do leczenia oraz udzielenia pomocy w uzyskaniu mieszkania i pracy. Komandor Marian Wojcieszek – zawodowy wojskowy pełniący służbę na stanowisku Szefa Sztabu Głównego Marynarki Wojennej – został aresztowany 12.12.1951 przez Główny Zarząd Informacji pod zarzutem udziału w konspiracji wojskowej. Wyrokiem Najwyższego Sądu Wojskowego z 21.07.1952 skazany na karę śmierci z utratą praw na zawsze i przepadkiem całego mienia. Decyzją Prezydenta RP karę zamieniono na dożywotnie więzienie. W śledztwie przeciwko Marianowi Wojcieszce stosowane były „niedozwolone metody śledcze”. W wyniku śledztwa i więzienia Marian Wojcieszek odniósł liczne uszczerbki na zdrowiu. Odebrano mu także 3-pokojowe mieszkanie, przez co znacznie pogorszyły się warunki bytowe jego rodziny. Decyzją Międzyresortowej Komisji do Spraw Pomocy Osobom Rehabilitowanym Marian Wojcieszek otrzymał zasiłek, mieszkanie w Gdyni oraz leczenie w ramach potrzeb wraz z żoną.

IPN BU 660/1179.

Akta prokuratorskie z okresu 25.04.1995 - 27.12.1995 w sprawie śledztwa prowadzonego przeciwko skazanym w ramach tzw. „procesu komandorów”. Naczelna Prokuratura Wojskowa (Pn.Nadz. 66/95) 27.12.1995 postanowiła zmienić w interesie podejrzanych podstawę prawną i faktyczną umorzenia postępowania przygotowawczego, przyjmując że Marian Wojcieszek i pozostali oficerowie nie popełnili zarzuconych im czynów. Zgodnie z uzasadnieniem postanowienia: wyrokiem Najwyższego Sądu Wojskowego w Warszawie z 21.07.1952 (Sn. 14/52) ww. oficerowie zostali uznani winnymi popełnienia zbrodni zdrady ojczyzny i szpiegostwa. Zgromadzenie Sędziów Najwyższego Sądu Wojskowego w Warszawie postanowieniem z 12.08.1952 (Zg.R. 13/52) utrzymało wyrok w mocy. Prezydent RP decyzją z 19.11.1952 skorzystał z prawa łaski zamieniając kary śmierci wymierzone m.in. Marianowi Wojcieszkowi na karę dożywotniego więzienia. Postanowieniem z 24.04.1956 Najwyższy Sąd Wojskowy w Warszawie po rozpoznaniu wniosku Naczelnego Prokuratora Wojskowego o wznowienie postępowania karnego w sprawie wszystkich skazanych oficerów, uchylił orzeczenie Najwyższego Sądu Wojskowego z 21.07.1952 jako oparte na fałszywych dowodach oraz wydane z rażącym naruszeniem przepisów prawa procesowego i przekazał tę sprawę Naczelnej Prokuraturze Wojskowej celem uzupełnienia postępowania przygotowawczego. Postanowieniem z 26.04.1956 (III Pn. 43/56/II) Naczelna Prokuratura Wojskowa umorzyła śledztwo z braku dowodów winy. Postanowienie to uprawomocniło się i było ostatnią decyzją merytoryczną w tej sprawie. Analiza materiału dowodowego przeprowadzona przez Naczelną Prokuraturę Wojskową w ramach postanowienia z 27.12.1995 doprowadziła do wniosku, że nie było rzeczywiście żadnych dowodów wskazujących na popełnienie przez oficerów zarzuconych przestępstw. Już w 1956 roku ustalono, że zeznania o utworzeniu podziemnej organizacji w Marynarce Wojennej i działalności szpiegowskiej na rzecz obcych wywiadów zostały wymuszone „drastycznymi środkami przymusu fizycznego i psychicznego”. Stwierdzono również, że: „sama koncepcja rzekomego istnienia w latach 1946-1951 w Wojsku Polskim organizacji antypaństwowej i szpiegowsko-dywerysyjnej, grupującej oficerów wywodzących się z armii II Rzeczypospolitej Polskiej i formacji zbrojnych - stanowiących jej kontynuację w czasie II wojny światowej - realizowana była w ówczesnych organach informacji wojskowej, jako element walki politycznej. W tym stanie rzeczy, zważywszy że już w 1956 stało się oczywiste, iż skazani nie dopuścili się przypisanych im przestępstw, umorzenie postępowania przygotowawczego, li tylko na podstawie »braków dowodów winy« było niezasadne”.

IPN BU 1207/426.